

ВИКОРИСТАННЯ КОНТРОЛЮ В ПРОЦЕСІ СТРАТЕГІЧНОЇ ДІАГНОСТИКИ ВИРОБНИЧОГО ПОТЕНЦІАЛУ ПІДПРИЄМСТВА

Контроль є однією з функцій управління, інтегруючи з функціями планування, обліку та аналізу створює інформаційні можливості для безперервності управлінського циклу. Найпростіший метод контролю є порівняння досягнутого значення із запланованим. Тому реалізація управлінських процесів повинна передбачати етап контролю, що забезпечить ефективність управління і підприємницької діяльності.

Дослідженням сутності і необхідності застосування контрольних заходів займалися вітчизняні і зарубіжні науковці. Найбільш відомі праці, які пов'язані з дослідженням доцільності застосування функції контролю в процесах управління таких науковців як: М.Т. Білуха, В.Я. Вовк, Є.В. Калюга, В.Ф. Максимова, П. Хорват, Й. Вебер, Д. Хан, Д. Шнайдер. Проте більшість досліджуваних питань за окресленою тематикою досі залишаються дискусійними і такими, які потребують подальших наукових розробок.

Стратегічна діагностика — процес визначення стратегії діяльності підприємства діагностуючи його розвиток або стратегічну відповідність обраній стратегії шляхом встановлення відхилень, (критичних точок, «вузьких місць») і розробки заходів їх усунення. Для забезпечення ефективності проведення даного процесу необхідно встановити алгоритм проведення в якому передбачити етап перевірки досягнутого результату із запланованим значенням.

Для визначення місця контролю в процесі реалізації стратегічної діагностики виробничого потенціалу підприємства необхідно сформулювати алгоритм проведення зазначеного управлінського процесу. Управлінський процес — це неперервна взаємодія та координація дій керованої системи керуючою по виконанню функцій управління для досягнення мети господарської діяльності [2]. Варто наголосити, що управлінські процеси в своїй реалізації мають відповідати принципам управління. Принципи управління — це вихідні положення, яких дотримуються в управлінні системою.

На сьогоднішній день принципи управління поділяють на універсальні (динамізм формування і розвитку інновацій, гуманізація, цілеспрямована активізація діяльності людей, орієнтація управління на кінцевий результат, орієнтація на перспективи розвитку, розв'язання нових проблем новими методами, спираючись на об'єктивні закони та ринкову реальність, використання конкуренції, поглиблення і розвиток зв'язків підприємства із зовнішнім середовищем, ефективність управління забезпечується злиттям факторів виробництва, орієнтація на перспективу) і специфічні (забезпечення балансу інтересів підприємства, багаторівневий підхід до управління, оптимальне поєднання інтересів підприємства) [3, с. 135].

Вважаємо, що формування управлінських процесів на основі зазначених принципів забезпечить досягнення визначених орієнтирів. Формування алгоритму процесу стратегічної діагностики виробничого потенціалу на основі зазначених принципів почнемо з визначення складових елементів об'єкта дослідження. Виробничий потенціал є системою, яка складається з: основних виробничих засобів і матеріальних ресурсів, трудових ресурсів, фінансових ресурсів, маркетингових ресурсів. Матеріальні ресурси, трудові ресурси, фінансові ресурси достатньо часто виступають об'єктами досліджень, маркетингові ресурси, на сьогоднішній день, є сферою малодослідженою. Під маркетинговими ресурсами розуміємо ту частину ресурсів використання яких сприяє збуту продукції підприємства та більш повному задоволенню потреб споживачів. Відтак, включаючи у склад виробничого потенціалу маркетингові ресурси стає можливим досліджувати виробничий потенціал з урахуванням середовища функціонування підприємства.

На початку проведення стратегічної діагностики необхідно визначити, якої стратегії формування і використання дотримується підприємство. Якщо стратегія не сформована, необхідно щоб процес стратегічної діагностики дав змогу встановити виробничу стратегію, якої доцільно дотримуватись враховуючи потенціал організації.

Загальний процес стратегічної діагностики виробничого потенціалу пропонуємо реалізовувати за таким алгоритмом:

1. Діагностика стану та ефективності використання наявного виробничого потенціалу.
2. Визначення відхилень від встановлених значень функціонування
 - 2.1. Якщо стратегія була сформована і реалізовувалась, етап передбачає визначення відхилень (критичних точок) порівнюючи із запланованим рівнем формування і використання виробничого потенціалу.
 - 2.2. Якщо стратегія не сформована, формується система показників, які використовуються для діагностування тенденцій розвитку виробничого потенціалу. Тенденції розвитку мають відповідати об'єктивним законам економіки
3. Формування висновку щодо відповідності розвитку виробничого потенціалу стратегії, якої дотримувались або об'єктивним законам економіки.
4. Розробка заходів щодо ліквідації виявлених відхилень і визначення загальних тенденцій розвитку виробничого потенціалу.
5. Визначення індикаторів розвитку виробничого потенціалу (фактори, які мають найбільшу силу впливу на виробничий потенціал підприємства).
6. Формування або коригування стратегії формування і використання виробничого потенціалу з урахуванням визначених індикаторів його розвитку.
7. Формування прогнозу індикаторів розвитку виробничого потенціалу підприємства

8. Здійснення контролю за досягненням прогнозного рівня індикаторів розвитку виробничого потенціалу підприємства.

Під індикаторами розвитку розуміємо розрахункові показники, які дозволяють сформулювати судження про стан або зміни об'єкта дослідження [1]. Про те, що сформована стратегія вдало реалізується свідчать фактичні значення індикаторів розвитку, які досягли планових. Висновок, що стратегія є невдалою, необхідне її коригування формується за встановленими значними розривами між фактичними і запланованими значеннями індикаторів розвитку. Таким чином, контроль в процесі стратегічного діагностування виробничого потенціалу забезпечує визначення доцільності виробничої стратегії підприємства, а вчасне виявлення відхилень дає змогу підвищити ефективність діяльності підприємства.

Список використаної літератури

1. Бобылев С. Н., Зубаревич Н. В., Соловьева С. В., Власов Ю. С. Устойчивое развитие: Методология и методики измерения: учеб. Пособие / под ред. С. Н. Бобылева. — М.: Экономика, 2011. 358 с.
2. Тарасюк Г. М. Управління плануванням діяльності підприємства: теоретичні та практичні аспекти : монографія. – Житомир : ЖДТУ, 2010. 292 с.
3. Яркіна Н. М. Управління підприємством як економічна категорія (теоретичні аспекти) // Держава та регіони. Сер. : Економіка та підприємництво. - 2014. - № 1. С. 130-136. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/drep_2014_1_26 (дата звернення 27.10.2017).